

1. MAJA 1932 je oni veliki dan ŽREBANJA SREČK za ZGRADBO KATEDRALE v Beogradu

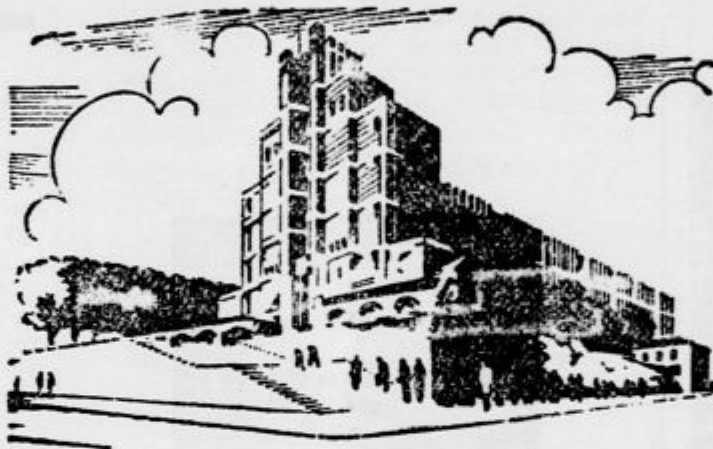
Zaradi velikega povpraševanja bodo srečke kmalu popolnoma razprodane. Ne čakajte torej do zadnjega trenutka, ker s tem zamudite največjo priliko za Vašo srečo!

DOBITKI:

Dvakrat Din 2.500.000.— Dvakrat Din 500.000.— Desetkrat
Din 100.000.— Stokrat Din 10.000.—

Glavni dobiček: Din 5.000.000.—!

Cene srečk: Dvojna srečka 1/1 1/2 1/4
Din 200.— 100.— 50.— 25.—

Srečke prodajajo:

Vsi župni uradi, kolektore, denarni zavodi, cerkvene in dobrodelne ustanove i. t. d.

Glavna uprava: BEOGRAD
Ulica Jovana Ristića 20.

Prodajna podružnica:
ZAGREB, Tvrtkova ulica 5

**Nikaka igra na kola (razrede)! —
— Enkratna vloga!**

Seja celjskega mestnega občinskega sveta

Po trimesečnem odmoru se je te dni zopet vršila redna seja mestnega občinskega sveta. Zupan je poročal o izvolitvi občinskega odbornika g. Ivana Prekorška za poslanca celjskega sreza in mu je k izvolitvi čestital z željo, da bi se udeleževal tudi v Beogradu v korist našega ljudstva s tako ljubeznijo in poštovanostjo, kakor to dela v celjskem občinskem svetu. Z odlokom banske uprave so bili razrešeni svojih mest dosedajni občinski svetniki gg. prof. Cestnik, dr. Vrsič, Jančič in Hohnjec ter Jernej Golčer, ki pa je sam za prošil za razrešitev, ker stanuje že nad leto dni v okolici občine. Zupan se jim je zahvalil za njihovo udeleževanje v prid občine in občanov. Nato je pozdravil novo imenovanega podžupana g. Ivana Ravnikarja, ki se je že dosedaj marljivo udeleževal v občinskem svetu, in pa ostale nove občinske svetnike gg. Rudolfa Stermečka, Franca Lukasa, Karla Loibnerja, Albin Marčiča in Stefana Feranta ter jih pozval k sodelovanju v vodstvu celjske občinske uprave. Sedila je prisega.

V vprašanju regulacije Savinje je nujno potrebno, da se do Levca izvršene regulativne naprave na obeh bregovih popravijo in redno vzdržujejo, ker bi se sicer obstoječe stanje še poslabšalo. Nižje pa je treba pričeti z regulacijo vsaj od Tremerja proti Celju. V letošnjem državnem proračunu so bile izvršene velike redukcije izdatkov. Številne zlasti v resoru prosvetnega ministrstva. V redukcijem načrtu je tudi celjska deželna meščanska šola, ki izkazuje v svojih statističnih najboljših uspehih, obiskuje pa jo 215 učencev ne le iz mesta in okolice, temveč iz vsega celjskega in tudi drugih okrajev. Za ohranitev te šole je bila sestavljena občinska resolucija, ter odposlana prosvetnemu ministru, urgovniškemu ministru g. dr. Kramarju in narodnemu poslancu g. Prekoršku. Za ohranitev šole je se nastopil obč. svetnik in

sol. upravitelj g. Voglar, ki je dokazoval, da je meščanska šola le neločeno nadaljevanje in višja stopnja osnovne šole in je njen obstoj nujno potreben. Obč. svet ravatelj g. Brinar je poudaril, da nudi meščanska šola učenkam pretežen del splošne narodne vzgoje.

Občinski svet se je soglasno pridružil resoluciji celjskega Gremija trgovcev proti ukinitvi obeh dopoldanskih osebnih viakov proti Mariboru in Ljubljani. Zopetna uvedba obeh viakov je več kot opravičeno in nujno potrebna. Občinski proračun še vedno ni potrjen, dasi ga je banska uprava že davno poslala v Beograd finančnemu ministru s priporočilom za odobritev. Pričakuje pa se skorajšnja odobritev. Istotako se banska uprava ni potrdila mestnega vodovodnega reda in pa klavniških ter mesooglednih pristojbin.

Nato je poročal finančni referent g. dr. Vrečko. Za izdelavo detajlnih načrtov za regulacijo Savinje v Celju je občina že izplačala 220.000 Din in so načrti skoro dogotovljeni. Zdaj pa zahteva ministrstvo še detajlne načrte za vse pritoke Savinje v celjski kotlini, za kar je potrebnih nadaljnjih 50.000 Din. Pozvana bo tudi okoljska občina, da prispeva k tem stroškom, ker tečejo pritoki večinoma po njenem ozemlju. Na nedavni seji začasnega gradbenega odbora za regulacijo Savinje je bilo ugotovljeno, da bi znašali vsi stroški za njeno izvedbo 25.500.000 Din, od katerih bi odpadlo na samo prestativne struge na mesto sedanje železniške proge ob Bregu 13.950.000 Din. Regulacija more biti dobro izvršena le na ta način s preložitvijo železnice pod Stari grad, kjer zdaj teče Savinja. Talmu vodo imamo zdaj v Celju komaj 80 cm pod zemljo in so ob povodnih vse kleti v mestu polne vode. Pri tem pa je pričakovati izdatno podporo od železniškega ministrstva, ker bosta odpadla dosedanja dva velika mosta, ki bi morala biti itak kmalu izmenjena z novimi konstrukcijami, kar pomeni prehranek najmanj 10.000.000 Din.

Sestim prošilcem je bila znižana mestna vsesilčna davščina, dalje je bil odobren končni obračun za novi meščanski dvorišni trakt v znesku 1.010.500 Din. Mestna občina ima nad Pečovinom in na Tovst svoje lovišče, ki meri le nekaj nad 197 hektarjev. Po določbi novega lovškega zakona na mora obsejati vsako samostalno lovišče najmanj 200 ha. Finančno-gospodarski odtok je bil neoblaščen, da dokupi potrebne 3 ha gozda, če bi se pa našlo po ugodni ceni medec v nakup celotno posestvo, naj se odtok zanj neobvezno pododi, o definitivnem nakupu na bo odločil plenim občinskega sveta. Ker se ni odobren letošnji proračun, si bo morala občina zopet pomagati s provizorijem in bo takoj vložila na bansko upravo prošnjo, da bo smela pobirati naklade, doklad, davčine in pristojbine v isti izmeri, kakor lani. Ker je odpravljena letos občinska zdravstvena doklada, se bo proračunski primanjkljaj zvišal za okrog 100 tisoč Din. Za 25.000 Din bo primarno dvignjena državna cesta med Glazijo in Narodnim domom. V cilju štedenja bo magistrat odgovoril eno od 3 svojih telefonskih števil. Primanjkljaj v lanskem obračunu bo zmanjšan, ker bo po podatkih davčne uprave nemogoče izterjati 150.000 do 200.000 Din občinskih davkov za preteklo leto. Odklonjene so bile zaradi slabih finančnih razmer prošnje mestnih delavcev za izplačilo obhajanje vsake letne bčnice in prošnja istih ter občinskih uradnikov in uslužbencev za odpis kuluka, kar bi izneslo 8000 Din.

Poročilo gospodarskega odseka je podal g. prof. Mravljak. Ker je bila doslej mestna policija brez samokresov in so se že ponovno pripetili primeri, da je bila napadena in se samo s penderki in molta zadostno branila, je občinski svet odobril nabavo 24 samokresov belgijskega sistema kalibra 7,65 mm, ki bodo stali okrog 15 tisoč Din. Predstojnik mestne policije je s črtnjem dveh nepotrebnih stražnikov in nabavo le res nujno potrebne obleke prihranil v zadnji postavki mestni občini okrog 55.000 Din. Iz tega prihranka bo moglo izplačati policiskim agentom in slugi mesečno po 150 Din vsakemu kot paval za obloko. Odklonjena je bila prošnja Vodovodne zadruge v Zavodni za odstonitev nekakega mestnega vodnjaka, ker se bo iz njega napeljala voda na pokovalnice. Vsa prosta stanovanja v mestnih hišah se bodo v bodoče oddajala najpotebnostim mestnim stražnikom. Bivši stražniki bodo morali svoja stanovanja v mestnih hišah v določnem času izprazniti. Iz premoženja mestne elektrarne bo izplačanih 5000 Din za opremo ene sobe v novem hotelu Savinjske podružnice SPD v Logarski dolini. Odobreno je bilo dopolnilno kritje za vodnjak, ki je bil postavljen za ogromen znesek 22.650 Din pred celjskim kolodvorom. Vrhu tega na je ta javni vodnjak prava arhitektonska neumnost in Celju ne bo delal pred tuji posebnosti. Nadaljevanje seje bo v petek 4. t. m. ob 18 Na dnevnem redu so poročila ostalih odsekov in nadomestne volitve v odseke.

Gospodarstvo Načrt novele k taksnemu zakonu

II. Odobrenja za delavnice

Znatno se ima razširiti tudi tar. št. 93., ki v novelirani obliki obsega takse za vsa odobrenja za zgraditev delavnice v smislu § 105 in naslednjih §§ obrtnega zakona. Za odobrenja za delavnice, ki niso industrijskega značaja, se plača: za delavnice brez pogonske sile 50 Din, za kinematografe 200 Din, za delavnice za izdelavo orožja 200 Din itd. Enako se razširi tudi tar. št. 94., ki obsega takse za prijavo poslovne, prodajalnice in birojev.

Potrčila in izpričevala

Tar. št. 95. vsebuje takse za potrdila in izpričevala. Taksa za pismeno potrdilo udruženja (gremija) ali okrožnega odbora (zadruge) o predloženi prijavi za polaganje izpita znaša 5 Din, za izpričevalo o pomočnem izpitu 10 Din, za izpričevalo o mojstrskem izpitu pa 30 Din, o izpitu za strojništvo pri parnih strojih 100 Din. Taksa za izpričevalo o izpitu za kurjača znaša 50 Din, o izpitu za elektrostrojništvo 100 Din, o izpitu za kinooperaterja 200 Din, o izpitu za stavbenika 200 Din, za zidarskega mojstra 50 Din, za elektrotehniko 100 Din, za elektroinstalaterja 50 Din in za vozača motornih vozil 100 Din.

Nadalje znaša po tarifni številki 96. taksa za dovoljenje bane za ambulantno poslovanje potujočih kinematografov 100 Din, za pooblastilo za postavitve avtomatov po ulicah 500 Din, za potrdilo o trajanju učne dobe 20 Din, za dovoljenje bane za seje 200 Din in za tržne dneve 100 dinarjev.

Takse in zabavne prireditve

Tarifna postavka 99-a, ki vsebuje takse za zabavne prireditve se spremeni in v celoti novelira. Za gledališča, umetniške koncerte, gledališke predstave prosvetnih društev in dirke jahalskih društev za pospeševanje konjereje in za javne vežbe in tekme sportskih društev se plača 10 odstotkov od vrednosti prodanih vstopnic. Odmera je ostala nespremenjena kakor doslej, le obseg te nižje takse je razširjen na gledališke predstave prosvetnih društev ter na javne vežbe in tekme sportskih društev. Po novi sistematiki se ta taksa plača tudi za koncerte in zabave, ki jih prirejajo prostovoljna gasilna društva, ki se sama vzdržujejo, kadar gre za prireditve izključno za nabavo potrebnih predmetov za gašenje in za pomoč v gasilski službi poškodovanim članom.

Za bioskope, zabave, cirkuse, akrobatske, atletske, čarodajske, spiritalistične predstave, panoptike, menearije, razne druge razstave, panorame, fotoplastike in splošno za vse vstopnice k prireditvam, kjer se ljudje zbirajo zaradi zabave in razvedrila, se plača taksa 20 odstotkov od vrednosti prodanih vstopnic. Ta taksa se plača tudi na vstopnice, kjer znaša sicer redna taksa le 10 odstotkov, ako je prireditev s plesno veselico, razen prireditev požarnih bramb. Pri predstavah, kjer se poleg vstopnice ali namesto vstopnice pobirajo prostovoljni prispevki, se mora od skupnega zneska prostovoljnih prispevkov plačati 10 ali 20 odstotka taksa po značaju prireditve. Prireditelji morajo voditi točen seznam vseh prispevkov. Dostavek dosedanjega taksnega zakona, po katerem se prireditelji, ki ne bi vodili seznama ali bi ga vodili ne točno kaznujejo od 500 do 2000 Din, je črtna. Če se plačujejo vstopice v povprečnem znesku v obliki vpisnine v klub, v društvo, v družbo ali v obliki sezonske karte, abonentov za določeno število vstopov ali v določeno časovno dobo, se taksa pobere procentualno na podlagi skupno plačane vsote. Plesne šole, ki so kot take protokolirane in plačujejo neposredni davke, ne plačujejo te takse na članarino, odnosno šolnino učencev, vendar pa morajo po tej tarifni številki plačati polno takso, če prirejuje zabave, plesne venčke in slične prireditve. V ostalih primerih, če je vstop dovoljen brez vstopnice (vstop prost) in se v lokalni prodajajo pijače in jedila ter se ljudje zbirajo zaradi zabave, plesa in razvedrila poslušajo petje, godbo radijskih aparatov, glasbene avtomate ali gledajo bioskop itd. se taksa določi pavšalno za en dan. To takso je dolžan plačati v naprej lastnik podjetja. Plačilo te takse so zavezani tudi ponočni obrati — javni tolerirani obrati. Višina pavšalirane takse se odredi v razmerju vsot, ki se povprečno poberejo na račun te takse od vstopnic sličnih lokalov v dotičnem kraju.

Bari, kabareti, varieteti in nočne kavarnice, kjer profesionalni artisti izvajajo svoje produkcijske plesne, baletne in slične in vse ostale podobne naprave, plačajo kot takso 20 odstotkov od celokupnih kosm.

lih dohodkov v lokalni, ne glede na to ali je vstop dovoljen proti vstopnini ali ne. Kot bruto dohodek se smatrajo tudi vsote, pobrane za vstopnine, programe, garderobo, za pijačo, jedila in vse druge usluge. Kot podlaga za izračunavanje teh bruto dohodkov služi približna velikost lokala, število sedežev, trajanje prireditve, približen konsum in cena jedil in pijač, dohodki od garderobe (ne glede na to, kdo jo drži), vrednost vstopnic itd. Ta bruto dohodek se odredi pavšalno na en dan. Določba dosedanjega zakona, po katerem morajo lastniki barov, kabaretov itd. voditi sodno potrjene knjige, v katere morajo dnevno vpisovati celokupne kosmate dohodke je črtna, prav tako kakor tudi kazenska določba za neresnično ali netočno vpisovanje dohodkov in določba o dolžnosti, da lastnik dovolj vpogled v knjige zaradi kontrole. Registriranje dohodkov po novem načinu pobiranja ni potrebna, ker se taksa določa pavšalno.

Oprostivte.

Izjemoma se taksa iz te tarife številke ne pobira: za predavanja in razstave, ki služijo v poučne, prosvetne in gospodarske svrhe, za zabave na vaskih slavnostih, cerkvenih slovesnostih, narodnih svečanostih, če se prireja za to določenih krajev; za cerkvene koncerte v cerkvah, javne vežbe sokolskih društev in koncerte domačih pevskih društev, če se prirejuje brez plesov; na vstopnice v državne banovinske in občinske muzeje; za prireditve društva Rdečega križa v dnevi, ki so odredeni za zbiranje prispevkov; za državna in banovinska narodna gledališča in za gledališke predstave vaskih čitalnic (kadar se gledališča oddajajo v najem za prireditve drugih ustanov, je treba plačati takso).

Pri prireditvah z vstopnicami se mora, kadar je treba plačati takso, uporabljati samo vstopnice državne izdaje, ki jih bo izdalo finančno ministrstvo, oddelek za davke. Ta določba je na novo vnesena v taksni zakon.

Vsak prireditelj je dolžan prijaviti pristojnemu oblastvu svojo prireditev, pri čemer mora predložiti potrebno dovoljenje. Na prireditvah, za katere je predpisana vstopnina, smejo biti navzoče samo osebe, ki imajo predpisano vstopnico. V svrhu kontrole so posetniki zabave dolžni hraniti vstopnice do konca zabave in jih na zahtevo oblastev pokazati. Prireditelji si morajo vstopnice preskrbeti vsaj 24 ur pred prireditvijo. Lastnik lokalov, v katerih se prireditve vrši, je odgovoren za takso solidarno s prirediteljem, ako dopusti, da se prireditve vrši brez prijave.

Kazenske določbe

Prireditelji, ki v odrejenem roku ne prijavijo svojih prireditev ali ki ne predložijo seznamov o prostovoljnih prispevkih, ali ne obveščajo finančnega oblastva o vpisanih članih se kaznujejo z globo od 500 do 1000 Din. Prireditelji, ki v odrejenem roku ne prijavijo odmerjene takse, morajo poleg redne takse plačati še 50 odst. za kazeno. Prireditelji, ki kontrolnim finančnim organom onemogočijo pristop v lokal, v poslojpe ali v kraj, kjer se prireditve vrši, se kaznuje s 500 do 2000 Din. Posetniki, ki onemogočajo organom kontrolo, se kaznuje s 100 do 200 Din. Če se vrši kaka prireditev brez predhodne prijave, če se najdejo v lokalni posetniki brez predpisane vstopnice, ali se nahajajo na dražjih mestih od onih, za katere veljajo vstopnice, ako se vstopnice prodajajo po višji ceni nego je natisnjena na vstopnici, če se prodajo vstopnice državne izdaje brez datuma prireditve, tedaj se kaznuje odgovorna oseba (prireditelj) z 2- do 10 kratnim zneskom redne takse. Če se prireditve vrši brez predpisanih vstopnic, se smatra, da so vsa mesta v lokalni razprodana in se na podlagi tega odmeri redna taksa in kazen. Odkloke o odmeri takse na podlagi te tarifne številke in o višini kazni izdajajo davčne uprave, pri čemer je možna pritožba na finančno direkcijo v roku petih dni. Odkloke o odmeri takse za bare, kabareje in slično izdaja finančna direkcija.

Povračilo takse.

Taksa se povrne za vse nerazprodane vstopnice odnosno pri pavšalnih taksah za one dni, ko se prireditve niso mogle vršiti. Pri povračilu za nerazprodane vstopnice se ne more vrniti pristojbina za vstopnice same odnosno za tiskanje vstopnic. Prošnja za povračilo takse se predlaga v roku petih dni. Uradniki, ki vršijo revizijo zaradi pravilnega izvajanja predpisov te tarifne številke, imajo pravico na povračilo za nočno službo, ki jo odredi oddelek za davke. Na račun takso povračila za nočno službo se poleg rednih taks po tarifni številki 99/a in 99/b pobere še 5 odst. za kontrolno

takso. Občinske takse na vstopnice se maksimirajo in ne smejo biti večje od 50 odstotkov državne takse, ostale samoupravne takse pa ne smejo biti večje od 40 odst. državne takse. Za izvajanje predpisov te tarifne številke se pooblašča finančni minister, da izda poseben pravilnik.

Ponovno skrčenje zunanje trgovine v januarju

Po najnovejših podatkih generalne direkcije carin je naš izvoz v januarju nadalje hudo nazadoval; znašal je po količini 187.521 ton nasproti 254.749 in 422.180 tonam v januarju 1931 in 1930, po vrednosti pa 218,3 milijona Din nasproti 348,1 in 616,2 milijona Din v januarju 1931 odnosno 1930. V primeri z januarjem prejš. leta je naš izvoz po količini padel za 26,4%, v primeri z januarjem 1930 pa znaša padee po količini 56%. Po vrednosti je naš izvoz nasproti januarju 1931 nazadoval za 43,2%, nasproti januarju 1930 pa za 65%.

To hudo zmanjšanje izvoza pa ni povzročilo občutnejšega poslabšanja trgovinske bilance, kajti tudi naš uvoz se je v januarju nadalje znatno skrčil. Znašal je namreč le 55,31 ton (januarja 1931 89.153 ton; januarja 1930 119.270 ton) v vrednosti 228,2 milijona Din; v istem mesecu l. 1931. je znašal uvoz še 410,3 milijona Din, v istem mesecu l. 1930. pa 560,9 milijona Din.

Naša trgovinska bilanca je bila v januarju pasivna za 9,9 milijona Din, dočim je bila v lanskem januarju pasivna za 26,2 milijona Din. Gibanje naše trgovinske bilance v zadnjih mesecih je bilo naslednje (v milijonih Din):

	Izvoz	Uvoz	
oktober 1930	387,3	398,0	- 5,7
november "	349,4	308,5	+ 40,9
december "	382,1	297,9	+ 84,2
januar 1932	218,3	228,2	- 9,9

Borze

1. marca.

Na ljubljanski borzi so danes devizni tečajji po včerajšnji okrepitvi deloma zopet nekoliko popustili, edino Praga se je nadalje dvignila. Deviza Curih je ostala nespremenjena.

Na zagrebškem učinknem tržišču je vojna škoda obdržala stare tečaje. Trgovala se je le za kaso po 248. 7% investicijsko posojilo se je ponovno okrepilo in je bilo zaključeno po 64. 6% beguške obveznice pa so bile zaključene po 42. V dolarskih vrednostih je bil zopet večji promet. 8% Blairovo posojilo se je trgovalo po 54 in 53,50, 7% pa po 46,50, 46,75, 47, 47,25 in 47,125.

Devize.

Ljubljana, Amsterdam 2275,34 — 2286,70, Berlin 1343,12-1353,92, Bruselj 787—790,94, Curih 1094,95—1100,45, London 196,78—198,38, Newyork ček 5634,86—5663,12, Newyork kabel 5656,86—5665,12, Pariz 222,60—223,72, Praga 167,40—168,26, Trst 293,25—295,65.

Curih, Beograd 9,05, Pariz 20,32, London 17,99, Newyork 516,62, Bruselj 71,85, Milan 26,825, Madrid 39,75, Amsterdam 207,80, Berlin 122,90, Stockholm 99,40, Oslo 97,60, Kopenhavn 99,10, Sofija 3,74, Praga 15,30, Varšava 57,75, Bukarešta 3,05.

Elektri.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 246—247, za marec 245—247, za april 247 bl., 7% investicijsko 63—64,625, 1% agrarne 29—32, 7% Blair 46,75—47,25, 8% Blair 62,75—63,50, 7% Drž. hlp. banka 49,75—51, 6% beguška 41,50—42,50. Beograd, Vojna škoda 247, 248, 247, 246,50 zaklj., 7% investicijsko 63 zaklj., 6% beguška 42, 41,75 zaklj., 7% Blair 54,50 zaklj., 7% Blair 47,25, 47,50 zaklj., 7% Drž.hlp. banka 50, 50,50 zaklj., Narodna banka 4950 den.

Blagovna tržišča

2170

+ Chicago, 1. marca. Začetni tečajji: Pšenica: za marec 56,75, za maj 60,75, za julij 62,25, za september 64; koroza: za marec 34,875, za maj 39,25, za julij 41,875, za september 43,25; oves: za marec 21,625, za julij 25,125; riž: za maj 46.

+ Novosadska blagovna borza (1. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet: 31 vag. Riž: baška 165 — 170. — Oves: baški sremški, banaški 125 — 130. Ječmen: baški in sremški 63-64 ko 125 — 130; baški in sremski, pomladni 67/68 ko 150 — 160. Koroza: baška, banaška 74 — 75; okolica Sombor 75 — 76; baška, sremška za marec 79—81; sremška 75—76; sremška, paritela Sid 76—78. Moka: baška in banaška »000«, baška in banat »000« 360 do 380; »2 340 — 360; »5 305 — 315; »6 255 do 265; »7 190 — 200; »8 122,50 — 127,50. — Otrubi: baški in sremski 85 — 90, banaški 80 — 85. Fišel: baški, sremski, beli, brez vreče 180 — 185.

+ Budimpeštanska termiska borza (1. t. m.) Tendence ustaljena, promet miren. Pšenica: za marec 11,98 — 12, za maj 13,05 do 13,06; riž: za maj 15,20 — 15,22; koroza: za maj 14,48 — 14,50.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20

Sreda, 2.: Zdravnik na razpolju. D. Cetrtek, 3.: Nekdo E. Petek, 4.: Zaprt (generalna). Sobota, 5. ob 15.: Vest. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Izvzen — Ob 20: Jubilej. Premijera

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Sreda, 2.: Lulza. B. Cetrtek: Medea, Maska rdeče smrti, Dandini v vicaeh. C. Petek, 4.: Vilijola z brivcem. A. Sobota, 5.: Seviljski brivce. D.

★

Ljubljanska drama ponovi drevi Shawovno dramo »Zdravnik na razpolju«. — Cesar Ivan bo kreiral ulogo slavnostnega aranžerja Vukelica v novi komediji, ki jo pripravljaja drama. Avtor Mončilo Milošević, ki je obdelal motiv slavljenja občinske službe na zelo spreten, zabaven, a svojevrsen način, imenuje komedijo »Jubilej«. Komad je bil doslej uprizorjen v Beogradu in Zagrebu z odličnim uspehom. V komediji je zaposlen velik del dramskega osebja. Premijera bo v soboto 5. t. m. Kakor smo informirani, bo premijeri prisostvoval avtor sam. Komedijo režira profesor Sest. — V soboto 5. t. m. popoldne ob 15. se uprizori v dramskem gledališču kot dijaška predstava po globoko znižanih dramskih cenah Rostandova drama »Vest, na kar prav posebno opozarjamo.

V ljubljaniški operi bodo imeli drevi abonenti dramo B predstavo »Lulze«. V uloci očeta naslopi Josip Križaj. Naslovno uloco bo pela Gjunjen-eva, glavno tenorsko partijo Gostič. — Abonentni reda C pa bodo imeli isto predstavo v cetrtek 3. t. m. in sicer Osterčeve enodeljanke »Medea«, »Maska rdeče smrti« in »Dandini v vicaeh«. — Gdč. Erika Družovičeva bo gostovala ponovno v naši operi v petek 4. t. m. v opereti »Vilijola z Montmartrac.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Sreda, 2.: Zaprtlo. Cetrtek, 3.: Radikalna kura. A. Znižane cene. Gostovanje g. Jos. Daneša. Petek, 4.: Zaprtlo. Sobota, 5.: Trije vaški svetniki. C. Premijera.

Jutri gostuje priljubljeni komik ljubljanske drame g. Josip Daneš. Nastopil bo kot Ožball Bombek v Dobroviški burki s petjem »Radikalna kura«. Veljajo znižane cene. — Prihodnja dramska premijera bo v soboto, 5. t. m. Uprižori se izredno zabavna veseloigra »Trije vaški svetniki«. Režira J. Kovič, sodelujejo ga. in gdč. Zakrajškova, Dragutinovičeva, Savinova, Kraljeva, Starčeva, Tovornikova in gg. P. Kovič, J. Kovič, Harastovič, Tovornik, Furijan, Tomašič in Rasberger.

Iz življenja in sveta

Amerika za črtanje vojnih dolgov

Prijatelji miru v Ameriki zahtevajo črtanje vojnih dolgov, ki onemogočajo Evropi, a tudi Ameriki normalno gospodarsko življenje in prospešen razvoj

Umetna bitja

Mladi švedski učenjak prof. dr. Sven Hörstadius si je s svojimi raziskovanji v znanstvenem svetu pridobil razslojen glas, saj so mu uspeli operacije na predmetih, ki merijo komaj odloček milimetra. Jajce morskega prašička meri n. pr. desetinko milimetra in vendar mu je izrezaval posamezne dele ter jih presajal v druga jajca. Na ta način je dosegal najčudovitejše nestvore, živali z dvema okostjema, črevesjema, monstrozno dvojna bitja. Seveda mu ni šlo za to, da bi šumari naravi v rokodelstvo, temveč za proučevanje posebnih pojavov v naravi sami. Šlo mu je za rešitev uganke o razvoju.

Kako nastaja iz črvičnega jajčeca črv, iz ptičjega jajčeca ptič, iz črešnjeve koščice drevo? Rešitev tega vprašanja so si nekoč predstavljali zelo preprosto: V jajčecu je bodoče bitje že vsebovano, a stisnjeno. V teku razvoja se potem razmahne. Po tej teoriji, tako zvani preformacijski teoriji vsebuje tedaj jajčece bodoče bitje v miniaturnem formatu. Toda ta teorija je morala pasti, ker je vodila do nesmiselnih sklepov. V jajčecu bi n. pr. nikakor ne smelo biti vsebovano samo bodoče bitje, temveč tudi nastavki jajčec za naslednja pokolenja v neskončnost. Mati človeškega rodu Eva bi morala imeti vsa bodoča pokolenja tega rodu že preformirana v svojem telesu. Zato so znanstveniki prešli na drugo teorijo, po kateri so jajčeca enako-

merna, posamezni telesni deli pa nastajajo polagoma v teku razvoja. Spor pa še danes ni rešen. Prezeli so žabje jajčece in iz vsake polovice se je razvila polovica žabe — to bi govorilo za prvo teorijo, po kateri se določeni telesni deli razvijajo iz določenega mesta v jajčecu. Prezeli pa so na isti način jajčece morskega prašička in iz vsake polovice je nastal po en manjši, a vendar popoln morski prašiček — čisto v smislu druge teorije.

Prof. Hörstadius je eksperimentaliziral z jajčeci morskega prašička, ker so tako prozorna, da se da na njih opazovati od začetka do konca vsake stopnje razvoja. Razen tega imajo sposobnost, da se razvijajo po določenih dražljajih celo brez oploditve. Seveda so pa tako majhna, da je moral učenjak uporabljati specialne priprave, da jih je lahko rezal. S steklenimi iglami, tankimi kakor dihi, je izrezaval iz jajčeca posamezne stanične skupine in jih sistematično presajal na druga mesta, da bi ugotovil, kakšne naloge imajo te stanične skupine in kaj se za silo iz njih lahko razvije. In pri tem se je pokazalo, da se posamezni organi lahko tvorijo iz najrazličnejših delov jajčeca, po drugi strani pa da določene presaditve vodijo do karakterističnih tvorb. Vse to je govorilo o nevidni a vendar strogi notranji organizaciji v jajčecu, pred vsem pa je poveljalo, da sta v bistvu obe teoriji — pravilni.

Aparat za plazove

Švicarski zdravnik dr. R. Campbell je skonstruiral cevko s slušalom, ki omogoča izslediti ponesrečenec pod plazovi. Njegov aparat dovaja ponesrečenec tudi sveži zrak

Masarykova razstava

V Aleševi dvorani Umelcke Besede v Pragi so pred dnevi otvorili Masarykovo razstavo, ki prikazuje ogromno zbirko inozemskih adres, razprav in člankov ter fotografij, izšlih pred dvema letoma ob Masarykovih osemdesetletnici. Vse to grafično prikazuje Masaryka kot misleca, državnika, politika in filozofa.

Težične razstave je v 45 albumih, ki nudijo izreke iz tiskov, ki so izšli ob Masarykovih osemdesetletnici v 60 dnevih in 640 mestih sveta. 1896 revij je takrat objavilo nad 5000 člankov. Vsak album je vezan v usnje in Jugoslavija si lahko šteje v čast in ponos, da je zastopana med temi tiskovi z nad 1000 članki, ki zavzemajo 7 debelih zvezkov. Na razstavi visita tudi dva zemljevida z mesti na svetu, kjer se je ob predsednikovi 80-letnici pisalo o njem, v steklenih omarah pa so na ogled Masarykova dela, ki so izšla v tujih jezikih. Teh opusov je nad 200. Kakšno spoštovanje uživa Masaryk v velikem svetu, izhaja mimo tega tudi iz dejstva, da je predsednik čsl. republike danes častni član 26 drugih znanstvenih akademij, socialnih, humanih in mirovnih korporacij.

Samo po sebi se razume, da zanimajo proučevalci Masarykovega življenja tudi trenutni posnetki iz te ali one dobe njegovega življenja. Tudi v tem pogledu odgovarja razstava, ki jo je aranžiral sindikat češkoslovaških novinarjev, popolnoma svojemu namenu. Na steneh razstavne dvorane visi šeststo fotografij, ki prikazujejo

Masaryka pred vojno, med vojno in po vojni v razgovoru z različnimi vplivnimi osebnostmi svetovne politike. Na ta način se je spjel okoli T. G. Masaryka že za njegovega življenja vence zgodovine, ki prehaja polagoma v legendarnost in navdaja vsakega obiskovalca s spoštovanjem, ki gre samo možem, ki so ustvarili večika, dovršena dela.

Varstvo ptič v Italiji

Varstvo živali v Italiji je, kakor znano, na zelo nizki stopnji in šele v najnovejšem času se je v tem pogledu položaj nekoliko izboljšal. Dočim je znašala doslej najvišja globa za mučenje živali n. pr. 100 lir, so jo sedaj zvišali na 3000 lir in v prav tuzikih primerih grozi mučiteljem tudi ječa.

Rimsko kasacijsko sodišče je te dni izreklo vsa priznanja vredno sodbo v tem pogledu. V bližini Bergama so prijeli dva moškara, ki sta v zaščitni dobi lovila prepelice, in sicer sta se v to svrhu posluževala sesterice oslepljenih ptič. Postavili so ju pred sodnike, ki so ju obsodili zaradi prepovedanega lova vsakega na 250 lir, zaradi mučenja živali pa ne, ker sta dokazala, da so bile prepelice oslepljene že pred pol letom, ko še ni bil v veljavi novi zakon, ki prepoveduje vsako uporabo in poškodbo vabilnih ptič. Moža sta se pritožila tudi proti tej razsodbi, ki je priziv zavrnilo in izrecno poudarilo, da bo v bodoče kaznovano tudi vsako oslepljevanje ptič.

Lov na ptičje pevke in njih zauživanje pa v Italiji s tem še ni dokončno odpravljeno.

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

Zasedba mosta pred Harbinom

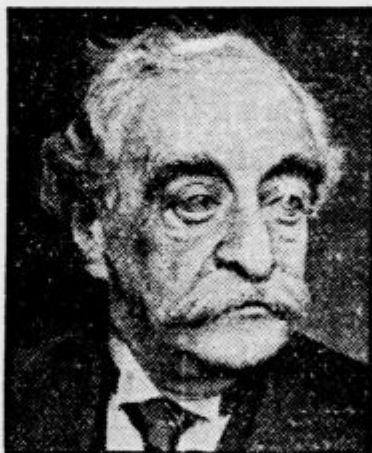

Z zasedbo Harbina so dobili Japonci v oblast vso vzhodno Mandžurijo. Slika prikazuje zasedbo sestreljenega in za silo zopet vzpostavljenega mosta pred Harbinom

Možganska kap

Možgansko kap povzroči običajno to, da se kakšna majhna, poapnela žilica v možganih pretrga in se iz nje razlije kri v možgansko substanco ter jo delno uniči. Sila kapi se ravna po važnosti in velikosti uničenega možganskega dela. Najboljše varstvo pred njo je dosledno higijensko življenje, ki obvaruje človeka pred poapneljem žil. Zlasti od 50. leta dalje se moramo čuvati vsega, kar bi utegnilo povečati krvni pritisk in pospeševati pretiranje žil: nezmernosti v jedi in pijaci, prevelikih telesnih naporov, napenjanje, razburjanje, sončnih kopeli itd. Proti že poapnelim žilam se lahko zdravimo tudi z določenimi medicamenti, n. pr. z rodaprinom, jodokalcijem in diuretinom.

Fizik Emden

ki si je pridobil s svojimi razpravami o astrofiziki in o razvoju zvezd svetovni sloves, bo obhajal 4. marca svoj 70. rojstni dan

Filmska zvezdnica in milijonar

Miss Virginia Cherril, mlada filmska zvezdnica, ki je bila Chaplinova partnerica v njegovem zadnjem traku »Luči vele-mest«, se je pravkar zaročila z imovitim Američanom Williamom Rhinelandjem Stewartom. Kakor poroča »Sunday Mirror«, se bo odpravila nevesta že v marcu na čarobno Tahitsko otočje, kjer bo svatba v najkrajšem času Poroka se bo vršila na janti »Nourmahale«, ki je last ameriškega milijonarja Vincenta Astorja. Mr. Stewart je bil cilj nesčetnih moža željnih Američank. Omeniti pa velja, da ni več samec, ampak ločen mož. Njegova prva žena je bila miss Laura Biddle iz Filadelfije. Od nje se je ločil 1. 1928.

»Spolno vprašanje« v novi izdaji

Nedavno umrlega švicarskega psihiatra prof. Avgusta Forela »Spolno vprašanje« je pravkar izšlo v novi 16. izdaji. Kako popularna je postala ta knjiga, kaže dejstvo, da je šla doslej med ljudi v nad 200 tisočih izvodih. Zadnji ponatis so bili večinoma nespremenjeni, vsaj do Forelove smrti. Najnovejšo izdajo je predelal družanski socialni higienik prof. Fetscher. Porabil je s pridom vse nove izsledke fiziološkega in psihološkega značaja ter je upošteval tudi socialne in juristične novosti, ki se dotikajo spolnega problema. Tako je podaril sodobnemu človeštvu delo, ki povsem ustreza zahtevam današnjega časa.

Rasputinov morilec

Knez Jusupov, morilec Rasputina, zahteva od nemške filmske družbe »Emelka« 50.000 mark odškodnine, ker se je film, v katerem igra on vlogo Rasputina, izdelal brez njegovega dovoljenja

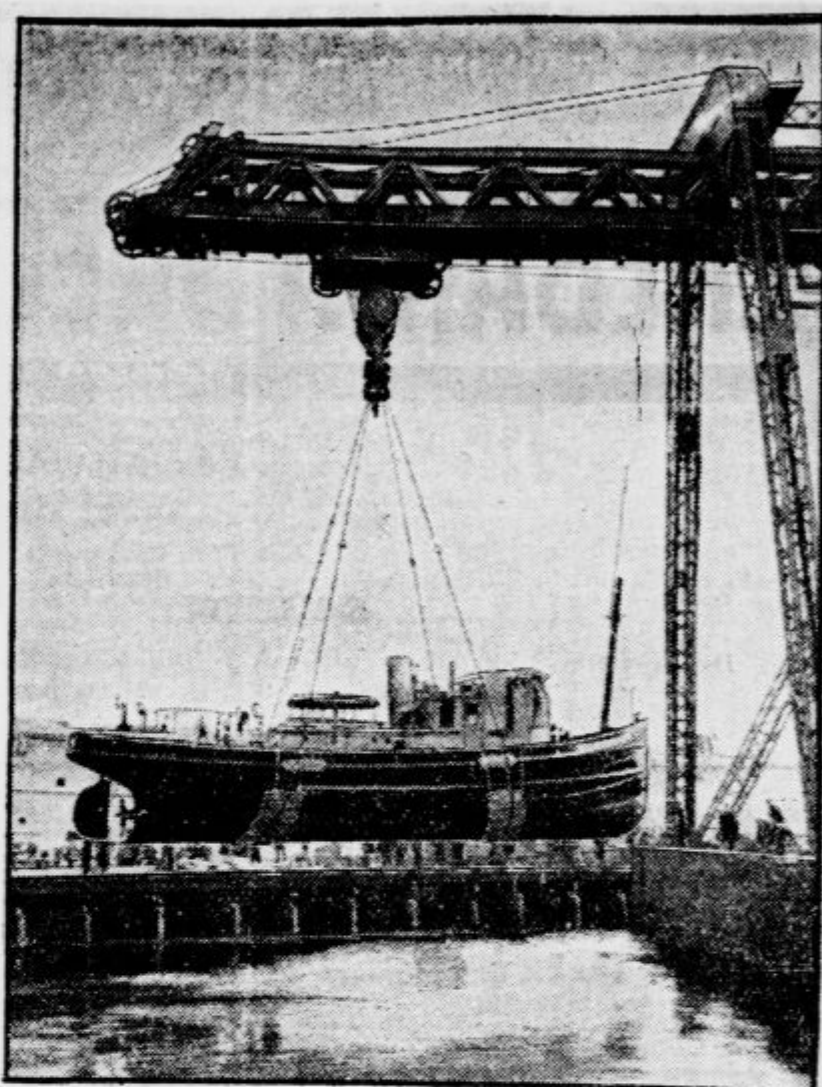
Za Veliko noč

Izredno ugodnosti pri nabavi oblek in posrednikov za gospode. Zadnje novosti suknja za pomlad oddajamo po neverjetno nizkih cenah.

Drago Schwab, Ljubljana

Žerjav spušča ladjo v morje

V Bostonu so napravili zanimiv poskus. Spustili so novo motorno ladjo, opremljeno z Dieslovimi stroji, v morje s pomočjo žerjava. Škripec je potegnil močne verige kvišku in dvignil ladjo iz ladjedelnice ter jo položil počasi na vodo, kjer si je sama pomagala naprej z Dieslovimi stroji

„Tanki za smeh“

Znano je, da prepoveduje versailleska mirovna pogodba Nemcem tanke. Vendar smatrajo v državni brambi za primerno, da poučijo rekrute o uporabi orožja, proti kateremu bi se utegnili kdaj bojevati. Iz tega razloga so si izmislili »tanke za smeh«, kakršne nam kaže gornja slika. To so običajni maskirani avtomobili. Običajno nimajo na sebi nič tankovskega, saj so neprimerno hitrejši, toda za vojaških vežb jih ravna na način, da ostane

videz ohranjen. Na blatnike jim pritrdijo ponarejene »gosenice« iz platna in poslikane kartona, stolp »stopom« je iz enega kosa in ga položijo enostavno čez voz. Uspeh tega maskiranja je zelo lahek stroj, ki hoče vzbujati videz, da je težak in resničen tank — seveda ga ne smeš gledati iz prevelike bližine. »Voz« ga lahko en sam mož ali pa — konj, saj ne tehta več nego 1420 kg.

Na levi: Skupina nemških »tankov«. — Na desni: Različni kosi, s katerimi maskirajo avtomobile, da dobe videz tankov

Utrinki

So ljudje, ki so tako pametni, da mejijo že na neumnost.

Hvala je tako sladka jed, da se ne more ž njo kosati niti najbolj nasladkorjena graja.

V ljubezni do usode tiči že zmaga nad usodo.

Ženska se pokaže rada služabnico, da celo sužnjno moža. A za to se maščuje. Nekega dne napravi moža odgovornega za svojo podvrženost, točneje povedano: za svojo neumnost. A baš od tega dne dalje bi bila prava žena moža.

K zanimivi pedagogiki življenje spada, da nam zastavlja svojo nalogo v času, ko je še nismo sposobni rešiti.

Hudobija ima v svetu le uspehe, dobrota zmaguje.

Duhoviti smo vedno toliko, kolikor nam to dovoljuje naš partner.

Kar si zagrabil z radostjo, boš ostavil z žalostjo.

Poezijo razmeroma veliko pišemo, manj govorimo, najmanj živimo.

Kar drugim govoriš, ni tako važno kakor tisto, kar govoriš samemu sebi. Samogovori odločajo.

Kdor Boga išče, ga je Bog že našel.

Največja pomočnica hudičeva ni grešitev, temveč navada.

Avtomobilska hupa izzvala plaz

Prelazu gorovja Kolai pri Trapezuntu se je te dni blizal težak avtomobil, ki je vozil devet potnikov. Gorovje nad prelazom je bilo že več tednov zasneženo, zadnje dni pa je posijalo sonce, da so se začele trgati snežne plasti. Preden je prišel avtomobil na ovinek pri prelazu, je dal vozač dolgo znamenje s hupo. Vozilo je nemoteno nadaljevalo svojo pot, toda tik pred ovinkom je zgrmel nanj snežni plaz in ga zasul ter usmrtil vse potnike. Sodijo, da se je utrgal plaz zaradi močnega signala, ki je pretresel gorsko ozračje.

Moskovski »Gosplan« pogorel

Kakor poročajo iz Moskve, je ogrenj uničil velik del uradniškega in arhivskega poslopija »Gosplana«, t. j. državne komisije za načrte. Vzrok požara še ni dognan.

Nezgodna statistika Francije

V Parizu so natisnili statistične podatke o nesrečah v francoski prestolnici 1. 1931. Po teh številkah je umrlo 499 oseb zaradi raznih nezgod. 60% ponesrečenecv odpade na pešce, 16 odstotkov na kolesarje, ostalek pa na razna druga vozila. Pri 54 odstotkih primerov je preiskava ugotovila, da je zakrivil nesrečo voznik, ki je vozil vozilo. V primeri z letom 1930 pa pomeni 1. 1931 le napredek v pogledu prometne varnosti, kajti 1930. je bilo 200 smrtnih žrtev več kakor lani.

Pol za šalo, pol zares

Tetka

Ona: »Žlice, ki nama jih je darovala tetka Klara za poroko, niso srebrne, temveč iz alpeke.

On: »Ali tako dobro poznaš razliko med srebrom in alpeko?«

Ona: »Te razlike ne poznam, pač pa poznam tetko Klara.«

Kuharska knjiga

Gospa: »Marta, ali se nekaj ne smodi v kuhinji?«

Kuharica: »Da milostiva, smodi se zavitek, ampak v kuharski knjigi stoji, da mora ostati še deset minut v peči.«

Zgodnja smrt

»Moj mož bo že kmalu dvajset let mrtev. Umrli je nenadoma, štirinajst dni po poroki.«

»Nu, temu je bilo trpljenje zares prikrájšano.«

Vsak dan ena

»Torej si srečna, odkar si poročena s svojim zobnim zdravnikom?«

»Ne preveč. Ves dopoldan moram sedeti v čakalnici in igrati vlogo pacienta.«

